

MENNISKJU VIÐ SPÆLIMANNALYNDI

William Heinesen

»De fortabte spillemænd«

Henda bókin av William Heinesen hevur yvir sær ein ævintýrdám. Hon hevur eisini dām av teimum gomlu romarunum, ið hövdu langar, spennandi kapitilvirkiftir, sum sögdu frá, hvat tú fannst í kapitilunum. T. d. hevur ein kapitulin:

Om et bryllup, et gravøl og en vred mand, samt om navnet Orfeus.

Hövuðsevni í bókini er menniskjur, ið ringt handalag hava at standa seg í hesum heimi. Tey halda seg til annan veruleika enn tann, sum fjöldin gongur eftir, men hesin gevur teimum tó hina størstu fragd úr lívinum.

Skaldsögan henda sýnir okkum av fyrstu monnum vindhøp-usmiðin, klokkan Kornelius Isaksen. Hann gitir av sær hesar frægðarsýnirnar, spælmenningar Moritz, Sirius og litla-Kornelius. Hin mest áhugaverdi og best frásagdi er *Sirius*. Hann er skaldið millum brøðurnar, og hann dugir ringast at sæta sær, tá hann skal tæna sær hitt dagliga breiðið.

Hann fær nökur børn at upplela, men hansara læraragávur eru vánaligar, og skúlin minskar burtur í einki. Men sinnið hansara letur seg upp bæði fyrilutunum kring hann og kærlekinum. Hon er sorinskrivaradóttir, Leonora. Henni yrkir hann kvæði síni; men kærleikur hansara til hennara livur bert í skaldskapinum. Holdsliga heldur hann seg til hina stóru og tungføru Juliú. Hann sveimar soleiðis í tveimum heimum, men hansara holdsligi kærleiki svinnur so burt, at hin heita Julia fær einki burtur úr honum.

Tey giftast, og at enda leggur sóttin hann á seingina. Har á sóttarseingini fáa allir lutir um hann rættligt liv. Og har, meðan hann liggur at doyggja, brýtur sangur hansara út og verður heilskapad ljóð.

Sögan um *Sirius* er so statt, um hon er knýtt til hinar persónarnar og hedningarnar, ein heil söga. Hon er eitt vakurt og hugtakandi skaldverk í hesi bók.

William Heinesen hevur eisini sínar svørtu persónar, og sum í »Den sorte Gryde« er ein mannarevsari næstan av sama slagi sum hin tiltikni prentarin, Jens Ferdinand. Her er hann hálaerdur magistari og eitur Mortensen.

William Heinesen líkar ikki teir religiøsu fanatikkararnar — ella eisini kann ein siga, at tey í hansara bókum, sum

gripin eru av reglión, eru altíð fanatikkarar ella hava regliónina sum skálkaskjól at fjala sín vesældóm og illskap við.

Sparekassebestyrer Ankersen leikar í sum eitt rættliga ótt. Hann er fráhaldsmaður, og hóast hann sjálvur hevur eina myrka fortíð, dómir hann óll til heljar. Hann kemur sum eitt óløggi inn í »Bastillen«, har spælmenningar og hýski teirra hava sítt tilhald, og har teir finna sær gleðina í musikkinum og í einum glasi. Alt hetta er honum andstyggiligt eins og hinum fólkunum í fráhaldsfelagnum »Ydun«. Tey eru ikki rættliga so órlig sum *Kringlemenigheden*, men tey fara við óhógv í heilum um býin.

Matte-Gok er hin svartáallin. Hann setur við sínum skálkabrogdum gongd í bókina. Hann gongur millum teirra sum hyklarinn. Skaldsögan roynir at greiða upphav hansara, hvaðani hann hevur arvað sítt ringa lyndi; men tað tykist nógv at hava verið um hann. Men hann fær ein ringan og dramatiskan enda. Tá ið hann skal fara av landinum við sínum tjóvagóðsi, rór Moritz, ferjumaðurin hann til havs, setir eld á bátin og forkemur báðum.

Magistarinn Mortensen, revsarin, er rikin upp á land. Hann sjólast har niðri á tí lærda háskúlanum í Keypmannahavn, og her í hesum litla býnum rak hann upp. Hann er beiskur í huga. Hann gongur eisini har og melur ímillum soverðið, sum einki mannfólk kann fáa tak í, og so drekkur hann sær annan fovitnisligari veruleika. Hann er eisini forvitnisligur maður, men tað rýkur bos av honum. Væl er fundurin millum hann og kultusministarinn, skúlabróður hans Östermann frásagdur. Hann skuldi einaferð skriva um Kierkegaard, og tað myndar Östermann upp, men tá fær hann eitt av sínum filosofisku ríðum, og fær høvi til at siga hugsan sína um kultusministarinn, prestar o. a. sum gulva seg uppeftir og strevast at sleppa at sita til háborðs í lívinum. Tó eydnar kemur til Mortensen, hann arvar stóran pening. Men í sínum góðsinni gevur hann vinum sínum so at siga alt, og hevur bert ein lítlan part eftir. Hetta verður stolið frá honum, og tann stuldurin setur hendingar á gongd í søguni. Skálkurinn Matte-Gok er tann sum stolið hevur, og tað er, tá ið hann skal rýma við hesum peningi at lagnan fær fatur á honum.

Bókin hevur sostatt nógvar hendingar og nógvar persónar.

Her er ein bartlagi millum ljós og myrkur. Onkur vil kanska balda, at ymsir persónar eru nóg so ljósir, og aðri nóg so myrkir.

Onnur vilja fara at kanna persónar og kanna stöð. Men tað man fara at vera torført. William Heinesen hevur kann ein siga meira í hesari bók enn í nakrari aðrari nýtt sítt málsliga hegni og sínar fmyndargávur. At fara og kanna stöð, har hendingar fara fram, er sum at leggja seg at droyma uppi á einari növu ein góðan dag. Tú hevur fyrri tær eins og eina káma staðarkenning, men hon fer burtur í einum támi, og kemur annað í staðin. Soleiðis er ævintýrið. Tað kann henda her, og tað kann henda alla staðni.

Musikkurin og listargávur spælumannana fara sum eitt skiftandi lag gjøgnum bókina og teir og viðurskifti teirra bera hana. Teir stríðast at stillast og sissast í hesari verð. Onkrum eydnast tað fyrri, sum t. d. Orfeusi, ið arvar allar listargávurnar hjá ættina, men hinir verða bert at ganga á eggini og líta av og á niður í tann heiminn, sum dagast har niðri, og hesa sjón fegnast teir stórliga uppiyvir.

»De fortabte spillemænd« man vera hin mest merkisverda av William Heinesens bókum, og líkist hon eisini nóg burturúr. Í hesa skaldsöguna man skaldið hava lagt meira av sær sjálvum enn í nakað annað verk, sum hann hevur lagt frá sær.

Martin Joensen.

Tórshavnar

sjúkrakassi

Av tí at limirnir nú eru so nógvir, og økið so vitt at fara um, at tað er ógjörlikt fyrri eitt fólk at ganga runt til limirnar eina ferð um mánaðin, vil tann hroyting viðvikjandi gjaldi av limapeninginum verða gjörd, at frá 1. januar 1951 má hvør limur sjálvur koma og gjalda á kantórinum.

Kantórtíðin fyrri óll inn- og útgjöld er frá 1. jan. 1951. kl. 10—1 og 4—6. Leygardag 10—2.

Havn í nov. 1950.

NEVNDIN

Lønjavningargrunnur skipsfiskimanna viðbót fyrri 1950.

Bløð til umsóknir um lönarviðbót verða flyggjað út hjá sýslumonnum, sóknarfútanum í Vági (i Skúvoy og Mykinesi hjá sóknarstýrinum) og á skrivstovu grunnsins í Tórshavn (lf. 643).

Tað verður mint á, at umsóknirnar eiga at vera innkomnar innan 1. mars 1951 saman við avrokningum fyrri 1950.

NB. Halda menn seg eiga viðbót og hava ikki fingið avrokningar eiga teir kortini at senda umsóknina inn aðrenn 1. mars og skila til, nær avrokningarnar kunnu væntast og senda tær tá.

NEVNDIN

Færøsk Margarine

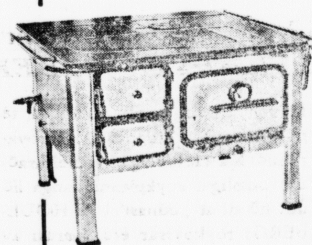
VITA No 1

Vitaminiseret

Færøsk Produkt

Fint Produkt.

NIDAN-komfuret

er konstrueret efter ønske af og i samråd med Statens Husholdningsraad. Det er et rigtigt ønskekomfur med rent og tiltalende ydre, minimalt brændselsforbrug, altid varmt vand, effektiv steggeovn, ingen smøvede gryder og ingen røg og sod i køkkenet.

A. S. BALSLEV & CO. — TØRSHAVN